

היחס לשמות לעז בגליציה במאות ה-16 וה-17

רפאל קרויזר

דיווח התקדמות, אייר תשע"ז

בחודשים אלו בעקבות מחקרי הקודמים שעסקו בספרות שמות גיטין, נכנסתי לחקר טקס הגירושין על גלגוליו השונים ולחקר תהליך התרת הנישואין בגליציה באמצעות שימוש בהיתר מאה רבנים.

טקס הגירושין מתעצב ומקבל פנים חדשות באשכנז במהלך המאות הי"ד והט"ו. הרמ"א והפוסקים בפולין במאה הט"ז מקבלים מסורת זו ומעצבים אותה בהתאם לתנאי הקהילה החדשה בעיר הגדולה. טקס הגירושין שוב אינו נעשה בפני הקהילה כולה אלא רק בפני עשרה. טקס הגירושין הופך מטקס פומבי לפרוצדורה רבנית מקצועית המתנהלת בהתאם לכללים אלו. חקר הטקסים מאפשר פרספקטיבה רחבה יותר ביחס לחיים היהודיים במזרח אירופה. טקסי הנישואין והגירושין מאפשרים הצצה לדרך בה התעצבו חיי המשפחה היהודית בתקופה זו. כמו כן הספרות המקצועית המתמסדת בתחום זה משקפת מבט מורכב של רבנים ופוסקים לגירושין ולביצועם הנכון בידי הסמכות המתאימה.

תחום נוסף שתפס את עיוני הוא פרוצדורת 'היתר מאה רבנים' הניתנת למי שרוצה לשאת אשה נוספת על אשתו במצבים מסויימים. קלות השגתם של מאה רבנים בעיר הגדולה קראקוב הביאה לשינוי ביחס להיתר זה והב"ח ובני דורו דרשו היתר מאה רבנים גם במקומות בהם לא היו זקוקים להתרם החרם. מחקר זה קשור גם לרגישותו ההיסטורית של הב"ח בדרכי לימודו ופסיקתו כפי שעולים בעוד מקומות שתקוותי לדון עליהם בהרחבה בהמשך.